

מספרות המחקר—שנת תשמ"ב (1981-1982)

Reviewed work(s):

Source: *Zion* / ציון, Vol. ג (תשמ"ג), pp. 124-126

Published by: [Historical Society of Israel/](#)

Stable URL: <http://www.jstor.org/stable/70037808>

Accessed: 04/12/2011 16:40

Your use of the JSTOR archive indicates your acceptance of the Terms & Conditions of Use, available at
<http://www.jstor.org/page/info/about/policies/terms.jsp>

JSTOR is a not-for-profit service that helps scholars, researchers, and students discover, use, and build upon a wide range of content in a trusted digital archive. We use information technology and tools to increase productivity and facilitate new forms of scholarship. For more information about JSTOR, please contact support@jstor.org.

Historical Society of Israel/ is collaborating with JSTOR to digitize, preserve and extend access to *Zion* /.

<http://www.jstor.org>

מספרות המחקר שנת תשמ"ב (1981–1982)

ההיסטוריה של ארץ ישראל, ירושלים, בית הוצאה כתר; יד בן צבי, 1982. כך ראשון: מבואות, התקופות הקדומות <מהתקופות הפרהיסטוריות עד סוף האלף השני לפני הספירה> עורך הכרך: ישראל אפעל. 289, [18] ע', לו"ת, איורים, מפות, טבל', פכס', ביבל', מפתח. כך חשיעי: המאנדאט והבית הלאומי <1917–1947>. עורכי הכרך: יהושע פורת, יעקב שביט. 364, [16] ע', לו"ת, איורים, מפות, פכס', ביבל', מפתח.

מטרת הסדרה להקיף את תולדות ארץ-ישראל; לכל תקופה מוקדש דיון כולל, המיוסד על הישגי המחקר. דגש מיוחד הושם על תולדות עם ישראל בארצו.

יהודה ניני, תימן וציון: הרקע המדיני החברתי והרוחני לעליות הראשונות מתימן 1800–1914. ירושלים, הספריה הציונית על יד ההסתדרות הציונית העולמית, אוניברסיטת תל אביב — המכון לחקר הציונות, תשמ"ב. יב, 345, VIII, [טז] ע', לו"ת, איורים, ביבל', מפתחות. תוכן עניינים ושער נוסף באנגלית.

המחקר חושף את רקעה של עליית יהודי תימן לארץ-ישראל במפנה המאות הי"ט–הכ'. התיאור נסב על התהפוכות הפוליטיות, פגעי הטבע והגזירות, שפגעו באותה עת ביהודי תימן, מחד גיסא, והתגברות התקוות לגאולה בהשראתם של שלוחי ארץ-ישראל, מאידך גיסא.

אליהו פלדמן, בעלי מלאכה יהודים במולדאביה. ירושלים, הוצאת מאגנס, האוניברסיטה העברית — המכון לחקר תולדות ישראל ע"ש בן-ציון דינור, (תשמ"ב). [8], 249, [6] ע', [8], לו"ת, איורים, טבל', מפה ומפתח. תוכן עניינים ושער נוסף באנגלית.

הספר דן במכלול הבעיות הקשורות

עמנואל אטקס, ר' ישראל סלנטר וראשיתה של תנועת המוסר. ירושלים, הוצאת מאגנס, האוניברסיטה העברית (תשמ"ב). 352, [4] ע', מפתחות, שער נוסף באנגלית.

החיבור עוסק במייסדה של תנועת המוסר, תוך תיאור קרקע גידולו ומקורות יניקתו בקרב היהדות המתנגדית בליטא, לצד אפיון משנתו המוסרית וסקירת פעילותו הציבורית, במחצית השנייה של המאה הי"ט.

שמואל אלמוג, ציונות והיסטוריה, ירושלים, הוצאת מאגנס, האוניברסיטה העברית תשמ"ב. 244, [4] ע', ביבל', מפתחות, תוכן עניינים ושער נוסף באנגלית.

הספר מנסה לעקוב אחר היסודות הרעיוניים-דיאלקטיים שפעלו במחשבת הציונות: החדשנות מזה והרציפות ההיסטורית מזה, תוך הצגת ייחודה של התנועה הציונית בקרב תנועות לאומיות אחרות. בחינה זו נשענת על אפיונו של המרכיב החברתי בתנועה ועל השפעותיהם של זרמים הגותיים שונים בתוכה. החיבור עוסק בשנים 1896–1906, עשור שבו זכתה התנועה לגיבוש ראשוני ולפריחה תרבותית.

הגירה והתיישבות בישראל ובעמים, קובץ מאמרים, עורך: אביגדור שנאן, ירושלים מרכז זלמן שזר, תשמ"ב. 413, [2] ע', מפתח.

ביסודו של קובץ זה עומדות הרצאות הכנס השנתי החמישי של מרכז זלמן שזר, שהתקיים ביולי 1979 בירושלים. המאמרים עוסקים בשאלת רקעה של ההגירה בחברות שונות, מן הזמן העתיק עד ימינו — מחד גיסא, ובתופעת התיישבות באזורים חדשים — מאידך גיסא, תוך בחינת מהלכן של שתי התופעות, הקשרן והיחסים ביניהן.

H. Goldberg, *Israel Salanter; Text, Structure, Idea; The Ethics and Theology of an Early Psychologist of the Unconscious*. New York, Ktav Publishing House (1982), XVI, 358 p., Bibl., Index.

המחבר מנסה לעמוד על שורשי הגותו הנפתלת של רבי ישראל סלנטר, מחוללה של תנועת המוסר, כפי שהם משתקפים בכתביו. התפתחותה של הגות זו נבחנת לאורן של התקופות השונות ביצירתו, תוך הדגשת צדדיה הפסיכולוגיים ודרכי גישורה על פני מוקדי התרבות היהודית השונים (ליטא, גרמניה) בהם פעל רבי ישראל.

Ivan G. Marcus, *Piety and Society; The Jewish Pietists of Medieval Germany*, Leiden, E.J. Brill, 1981. XII, [2], 204 [4] p., Bibl. indices

מחקר המציג את מהותה ושורשיה של חסידות אשכנז כתופעה היסטורית-חברתית בעלת ערכיות דינאמית, לאורן של דיסציפלינות מגוונות מתחום מדע הדתות. בחינה זו נעשית תוך עיון בכתביו של הדמויות המרכזיות בקרב תנועה זו, המלמדים על ההתפתחויות והמגמות בהגותם ובמעשיהם.

Heiko A. Oberman, *Wurzeln des Antisemitismus; Christenagst und Judenplage im Zeitalter von Humanismus und Reformation*. Berlin, Severin und Siedler, 1981, 217 [7] p.

המחבר, מחשובי חוקרי תקופת הריפורם מאציה כימינו, מאיר את נושא התפתחות האנטישמיות מזווית פחות מקובלת, וזויתו של המחקר ההיסטורי ה'כללי', המחקר מתמקד בשלושה מנציגיה המובהקים והמפורסמים של תקופת ההומאניזם והריפורמאציה: רויכלין, ארסמוס ולותר. אוברמן בוחן את עמדתם האנטי יהודית של שלושת האישים הללו כחלק אינטגרלי

לפעילותם של יהודי מולדאביה במלאכה בין המחצית השנייה של המאה ה'י"ח לסוף המחצית הראשונה של המאה ה'י"ט. נסקרת מידת התפשטותו של העיסוק במלאכה, ענפיו השונים, משקלו בכלכלה היהודית ודרכי ההתאגדות של בעלי המלאכה היהודים.

משה צימרמן, וילהלם מאר: הפטריארך של האנטישמיות, ירושלים, מרכז זלמן שזר, תשמ"ב. 209 [2] ע', ביבל', מפתח. שער נוסף באנגלית.

ניתוח תופעת האנטישמיות כתופעה היסטורית בראי המחקר הביוגרפי. החיבור עוסק בדמותו ובכתביו של וילהלם מאר (1819–1904), פוליטיקאי מעורה בעולמם של אנשי עט ואומנות, אשר ראה באנטישמיות השקפת עולם המשתלבת במציאות זמנו.

יעקב קלנר (ז"ל), העליות הראשונות מיתוס ומציאות. ירושלים, האוניברסיטה העברית בית הספר לעבודה סוציאלית ע"ש פאול ברוואלד, תשמ"ב. [2], 168 ע', ביבל'.

אוסף מאמרים מפרי עטו של הסוציולוג המנוח, שהתפרסמו בעבר בכמות שונות; עניינם בחינת היסודות החברתיים והאידיאליים שהשפיעו על התפתחותה של מדיניות סוציאלית בקרב היישוב המתחדש בארץ-ישראל.

Max P. Birnbaum, *Staat und Synagoge 1918–1938*. Tübingen, J.C.B. Mohr (Paul Siebeck), 1981 (Schriftenreihe wissenschaftlicher Abhandlungen des Leo Baeck Instituts, Bd. 38). XII, 298, [4] p., illus. tab. Bibl., index.

הספר דן באחד השינויים הבולטים במעמדה של הדת היהודית בגרמניה בימי הרפובליקה הווימארית לאורן של תעודות רבות, קרי: השוואת מעמדה התחוקתית לזה של הכנסייה. אגב דיון זה מתגלה תמונה מסועפת של הסיוע הבין-קהילתי בקרב יהדות זו.

späten Mittelalters und der frühen Neuzeit, A. Haverkamp (Hrsg.). Stuttgart, Hiersemann, 1981. XI, 319, p., index. (Monographien zur Geschichte des Mittelalters, Bd. 24)

קובץ מאמרים המבוסס על הרצאות שנישאו בכנס בינלאומי שנערך בטריר (גרמניה) באוקטובר 1977. המאמרים עוסקים בקשת נושאים רחבה בתולדותיה של יהדות גרמניה, ובהם עיון במסורות ההיסטוריות אודות היהודים כמוצאי ימי הביניים, רדיפות היהודים בזמן המגיפה השחורה, רקען במרקם החברתי בעריה של גרמניה, בחינת הפעילות הכלכלית של יהודי הריין התחתון במאה הי"ד, ומעקב אחר ההתפתחויות התחוקתיות בממלכה הגרמנית ויחסן לגיבושו של הארגון העל-קהילתי בקרב יהודי גרמניה למן המחצית השנייה של המאה הי"ד ועד לאמנסיפציה, במאות הי"ח והי"ט.

מעולם הרוחני, תוך ניסיון לכרר את הזיקה רבת הסתירות בין ההומאניזם לאנטישמיות.

Jehuda Reinharz, *Dokumente zur Geschichte des deutschen Zionismus 1882—1933*. Tübingen, J.C.B. Mohr (Paul Siebeck), 1981. (Schriftenreihe wissenschaftlicher Abhandlungen des Leo Baeck Instituts, Bd. 37), II, 580, [4] p., index.

אוסף תעודות (בלוויית באורים) לתולדות התנועה הציונית בגרמניה, אשר למרות ממדיה הזעירים היוותה גורם בעל השפעה רבה בקרב הארגון הציוני העולמי עד לשלהי ימיה של ריפובליקת ווימאר. עם עליית השלטון הנאצי פוזרו מסמכיה של התנועה במקומות שונים, ועתה שבו וכוונסו בקובץ זה.

Zur Geschichte der Juden in Deutschland des

ספרים שהגיעו למערכת

בלעטער פאר געשיכטע, צייטשריפט פון יידישן היסטארישן אינסטיטוט אין פוילן, באנד XX, 1981. משה בר, אמוראי בבל, פרקים בחיי הכלכלה, מהדורה שניה מורחבת, רמת גן, הוצאת אוניברסיטת בר אילן, תשמ"ב.

זאב רבינוביץ, פרקי פינסק, חיפה 1981.

Kenneth Ray Bain, *The March to Zion*, United States Policy and the Founding of Israel, College Station Texas, Texas A & M University Press, 1979.

Yehuda Bauer, *The Holocaust in Historical Perspective*, Second Printing, Seattle, University of Washington Press, 1980.

Emil Fackenheim, *To Mend the World: Foundations of Future Jewish Thought*, New York, 1982.

Hebrew Union College Annual, Volume LII, 1981.

The Jewish Historical Society of England, Transactions, Sessions 1978–1980, Volume XXVII, & Miscellanies Part XII, 1982.

Kairos, *Zeitschrift für Religionswissenschaft und Theologie*, Neue Folge XXII, Volume XXVII, Heft 1–4, 1981.

Ian Lustick, *Arabs in the Jewish State*, Israel's Control of a National Minority, Austin, University of Texas Press, 1980.

Jacquelin Dorgan Meketa, *Louis Felsenthal, Citizen Soldier of Territorial New Mexico*, Albuquerque, University of New Mexico Press, 1982.

Chaim Schatzker, *Die Juden in den deutschen Geschichtsbücher*, Schulbuchanalyse zur Darstellung der Juden, des Judentums und des Staates Israel, Schriftenreihe der Bundeszentrale für Politische Bildung, Bonn 1981.

Zeitschrift für deutsche Philologie, Band 1000, Sonderheft, 1981.